

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет економіки та управління
Кафедра фінансів

ЗАТВЕРДЖЕНО
науково-методичною комісією
факультету економіки та управління
ВНУ імені Лесі Українки
Протокол № 7 від 11.01.2022 р.

СИЛАБУС
нормативної навчальної дисципліни
БАНКІВСЬКА СИСТЕМА
підготовки бакалавра
галузі знань 07 Управління та адміністрування
спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування
освітньо-професійної програми Фінанси, банківська справа та страхування

Силабус навчальної дисципліни Банківська система підготовки бакалавра, галузі знань 07 Управління та адміністрування, спеціальності 072 *Фінанси, банківська справа та страхування*, за освітньо-професійною програмою Фінанси, банківська справа та страхування.

Розробник: Матвійчук Н.М., доцент кафедри фінансів, кандидат економічних наук, доцент

Силабус погоджено:

Гарант ОПП Наталія ПРОЦЬ

Силабус навчальної дисципліни затверджено на засіданні кафедри фінансів протокол № 9 від 24 грудня 2021 р.

Завідувачка кафедри Олена СТАЩУК

I. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	07 Управління та адміністрування, 072 Фінанси, банківська справа та страхування, Фінанси, банківська справа та страхування, Бакалавр	Нормативна
Кількість годин / кредитів 150 / 5		Рік навчання 2
		Семестр 1-ий
		Лекції 32 год.
		Практичні (семінарські) 42 год. Лабораторні 0 год Індивідуальні 0 год.
		Консультації 9 год.
ІНДЗ: немає		Самостійна робота 67 год. Форма контролю: <u>екзамен</u>
Мова навчання		українська

II. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА

ППП: МАТВІЙЧУК НАТАЛІЯ МИКОЛАЇВНА

Науковий ступінь: кандидат економічних наук

Вчене звання: доцент

Посада: доцент кафедри фінансів

Мобільний телефон: 096-51-37-409

E-mail: matviichuk.nataliia@eenu.edu.ua

Електронний розклад: <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

III. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

1. Анотація курсу. Дисципліна «Банківська система» належить до переліку нормативних дисциплін циклу загальної підготовки бакалавра за освітньо-професійною програмою «Фінанси, банківська справа та страхування» та спрямована на набуття знань особливостей функціонування банківської системи України та операцій, виконуваних комерційними банками та НБУ.

2. Пререквізити. До дисциплін, вивчення яких передуює дисципліні, належать: «Фінанси», «Гроші та кредит».

3. Постреквізити. До дисциплін, для вивчення яких є обов'язковими знання, здобуті при вивченні цієї дисципліни, належать: «Державний фінансовий контроль», «Фінансовий ринок», «Банківські операції та нагляд», «Банківський менеджмент», «Національний банк та монетарна політика».

4. Мета і завдання навчальної дисципліни. Мета – формування у студентів теоретичних знань про функціонування комерційних банків, здійснюваних ними операцій та послуг та практичних навичок здійснення деяких банківських операцій.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Банківська система» є: висвітлення актуальних питань щодо діяльності комерційного банку, його функцій, порядку створення, механізмів здійснення банківських операцій та послуг, підходів

до оцінки діяльності банків, проблем законодавчого регулювання банківської діяльності в Україні, розуміння особливостей взаємовідносин між клієнтами і комерційними банками та між НБУ і комерційними банками.

Після завершення вивчення дисципліни студенти **зможуть**:

- знати законодавчу та нормативну базу, що регламентує банківську діяльність, основні характерні риси сучасної банківської системи України, цілі, функції та принципи функціонування її окремих ланок;
- знати економічний зміст та механізми здійснення базових банківських операцій та надання банківських послуг;
- знати методичні підходи до проведення аналізу банківської діяльності та застосовувати відповідний методичний інструментарій діагностики стану банківських установ;
- розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері банківської справи;
- володіти методами оцінки стану, проблем та перспектив розвитку банківської системи України.

5. Результати навчання (компетентності).

Компетентності, яких студент набуде в результаті вивчення дисципліни:

Інтегральна компетентність (ІНТ)

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в ході професійної діяльності у галузі банківської справи або у процесі навчання, що передбачає застосування окремих методів і положень фінансової науки та характеризується невизначеністю умов і необхідністю врахування комплексу вимог здійснення професійної та навчальної діяльності.

Загальні компетентності (ЗК)

- ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК04. Здатність спілкуватися іноземною мовою.
- ЗК05. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.
- ЗК06. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні
- ЗК07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК08. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК09. Здатність бути критичним і самокритичним.
- ЗК10. Здатність працювати у команді.
- ЗК12 Здатність працювати автономно.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК)

СК01. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, оцінювати сучасні економічні явища.

СК02. Розуміння особливостей функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.

СК03. Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

СК05. Здатність застосовувати знання законодавства у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку.

СК06. Здатність застосовувати сучасне інформаційне та програмне забезпечення для отримання та обробки даних у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

СК07. Здатність складати та аналізувати фінансову звітність.

СК08. Здатність виконувати контрольні функції у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

СК09. Здатність здійснювати ефективні комунікації.

Програмні результати

ПР03. Визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.

ПР04. Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування.

ПР05. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

ПР07. Розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ПР09. Формувати і аналізувати фінансову звітність та правильно інтерпретувати отриману інформацію.

ПР18. Демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні.

6. Структура навчальної дисципліни.

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Лаб.	Конс.	Сам.	Форма контролю/ Бали
Змістовий модуль 1. Економічні, правові та організаційні основи діяльності банківських установ							
Тема 1. Суть, типи та принципи функціонування банківської системи	9	2	2	-	-	5	О, Т (2 б)
Тема 2. Комерційні банки як основна ланка банківської системи	9	2	2	-	-	5	О, Т (2 б)
Тема 3. Центральні банки як складова банківської системи країни	11	2	4	-	-	5	О, Т (4 б)
Тема 4. Порядок створення банків і ліцензування банківської діяльності в	9	2	2	-	-	5	О, Т (2 б)

Україні							
Тема 5. Організація діяльності комерційних банків	9	2	2	-	-	5	О, Т (2 б)
Разом за модулем 1	47	10	12	-		25	12 балів
Змістовий модуль 2. Банківські операції							
Тема 6. Формування ресурсів комерційного банку.	12	2	4	-	1	5	О, Т, РЗ (4 б)
Тема 7. Власний капітал банку	10	2	2	-	1	5	О, Т, РЗ (2 б)
Тема 8. Залучені та запозичені ресурси банку	9	2	2	-	1	4	О, Т, РЗ (2 б)
Тема 9. Платіжна система України	11	2	4	-	1	4	О, Т, ТР (3 б)
Тема 10. Кредитні операції комерційних банків.	13	4	4	-	1	4	О, Т, ТР (4 б)
Тема 11. Операції комерційних банків з цінними паперами.	9	2	2	-	1	4	О, Т, РЗ (2 б)
Тема 12. Інвестиційні банківські операції.	9	2	2	-	1	4	О, Т, РЗ (2 б)
Тема 13. Операції банків в іноземній валюті.	9	2	2	-	1	4	О, Т, РЗ (2 б)
Тема 14. Нетрадиційні операції та банківські послуги в Україні.	11	2	4	-	1	4	О, Т (3 б)
Тема 15. Регулювання діяльності банків.	10	2	4	-	-	4	О, Т, РЗ (4 б)
Разом за модулем 2	103	22	30	-	9	42	28 балів
Модульна контрольна робота			МКР № 1 (1-5 теми) – 20 балів МКР 2 (6-15 теми) – 40 балів				
Всього годин/Балів	150	32	42/40	-	9	67	40

Форма контролю*: О – опитування; Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, МКР/КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота.

6. Завдання для самостійного опрацювання.

Самостійна робота полягає в підготовці до модульного контрольного оцінювання, опрацюванні лекційного матеріалу, рекомендованої літератури, питань, винесених на самостійне вивчення і розв’язування задач.

IV. ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика викладача щодо студента. Відвідування занять є обов’язковим компонентом оцінювання. Студенти зобов’язані заздалегідь повідомляти викладача про відсутність на занятті. Через об’єктивні причини (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі з використанням програми Zoom за погодженням із керівником курсу. Недопустиме

користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях, не пов'язаних із навчанням.

Політика щодо академічної доброчесності. Виконані завдання студентів мають бути їх оригінальними роботами. Копіювання, списування, втручання в роботу інших осіб є прикладами можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в роботі студента є підставою для її незарахування чи нижчої оцінки залежно від масштабів плагіату чи обману.

Політика щодо дедлайнів і перескладання. Пропущені заняття відпрацьовуються у визначений викладачем час без зниження оцінки. Складання модулів відбувається лише раз відповідно до встановленого терміну, оскільки є можливість отримати бали на іспиті.

Зарахування результатів, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті. Результати навчання, отримані у формальній, неформальній та/або інформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як освітньому компоненту в цілому, так і його окремому розділу, темі (темам), зараховуються за наявності відповідного документу (сертифікат, свідоцтво, посилення тощо), які визначають тематику, обсяги та перелік результатів навчання. Для зарахування визнаються сертифікати, отримані на платформі відкритих онлайн-курсів Prometheus або інших ресурсах.

Наприклад, сертифікат, одержаний за результатами проходження курсів «Просто про гроші», «Основи фінансів та інвестицій» (https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:PUMB+SM101+2021_T1/about, https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:Prometheus+FIN101+2020_T2/about) може бути зараховано як лабораторні в обсязі 7,5 балів. Як модульні контрольні роботи можна зарахувати проходження онлайн-практики в одному із банків (наприклад, <https://kek.edu.ua/news/bezkoshtovnij-onlajn-kurs-ukrsib-praktyka-online/>).

V. ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Підсумкова оцінка за вивчення курсу розраховується таким чином:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Поточне оцінювання	40
Модульна контрольна робота 1 (теми 1–5) – терміни, відкриті питання і задачі	20
Модульна контрольна робота 2 (теми 6–15) – терміни, відкриті питання і задачі	40
Екзамен (теми 1–9) – тести, відкриті питання і задачі	60
Форма контролю	екзамен

Форми поточного та підсумкового контролю: усне опитування (експрес-опитування), тести, розв'язування практичних задач, модульний контроль, підсумковий контроль у формі екзамену.

Модульний контроль проводиться у письмовій формі.

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з курсу визначається так: кількості балів за поточне оцінювання – 40 балів; модульні контрольні роботи – 60 балів.

Загальна сума балів за поточне опитування та підсумкове оцінювання по змістових модулях повинна становити не менше 75. Така оцінка виставляється в день проведення екзамену за умови обов'язкової присутності студента.

Якщо студент протягом семестру не набрав 75 балів або хоче підвищити свій рейтинг – сумарна кількість балів, набраних за результатами підсумкового оцінювання по кожному змістовому модулю, не враховуються, а рейтингова оцінка визначається як сума двох складових: сумарної кількості балів за поточне опитування з відповідних тем (40 балів); оцінки за екзамен (максимум 60 балів).

VI. ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Бали	Зміст
90-100	відмінно
83-89	добре
75-82	
67-74	задовільно
60-66	
0-59	незадовільно з можливістю повторного складання

VII. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

Основна

1. Банківські операції: навч. посіб. Н. І. Демчук, О. В. Довгаль, Ю. П. Владика. Дніпро: Пороги, 2017. 461 с.
2. Банківські операції / Михайловська І. М., Олійник А. В.: навч. посібник. Львів «Магнолія 2006», 2017. 648 с.
3. Банківська система: підручник / О. М. Тридід, Б. В. Самородов, І. М. Вядрова та ін.; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. Т.С. Смовженко. Львів: «Новий Світ – 2000», 2020. 536 с.
4. Банківська система: навч. посіб. / О. І. Береславська, М. О. Кужелєв, Л. А. Ключко, О. В. Пернарівський та ін. / за заг. редакцією О.І. Береславської. Ірпінь, УДФСУ. 2018. 486 с.
5. Матвійчук Н. М., Стащук О. В. Банківська система: методичні рекомендації до написання курсових робіт. Луцьк: Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2020. 28 с.
6. Банківські операції : підручник / А. М. Мороз, М. І. Савлук, М. Ф. Пуховкіна та ін.; за заг. ред. А. М. Мороза. [3-тє вид., перероб. і доп.]. К.: КНЕУ, 2018. 608 с.
7. Банківські операції : підручник / О. В. Дзюблюк, Я. І. Чайковський, Н. Д. Галапуп та ін.; за ред. О. В. Дзюблюка. Тернопіль: Вид-во ТНЕУ «Економічна думка», 2019. 696 с.

Додаткова

1. Варцаба В. І., Заславська О. І. Сучасне банківництво: теорія і практика: навч. посібник. Ужгород: Видавництво УжНУ «Говерла», 2018. 364 с.

2. Фінансова грамотність. Фінанси. Що? Чому? Як?: навчальний посібник / авт. кол.; К., 2019. 272 с.
3. Єпіфанов А. О. Операції комерційних банків: навч. посіб. К. : Ліра-К, 2015. 523 с.
4. Юнацький М. О. Центральний банк та грошово-кредитна політика: Опорний конспект лекцій. ДонНУЕТ ім. М. ТуганБарановського, 2018. 305 с
5. Реверчук С. К. Банківська система: навч. підручник. Львів «Магнолія 2006», 2017. 400 с.

Інтернет-ресурси

1. Інструкція про порядок регулювання діяльності банків в Україні: Постанова Правління Національного банку України № 368 від 28.08.2001 р. URL: <http://zakon.nau.ua>.
2. Методичні рекомендації щодо організації та функціонування систем ризик – менеджменту в банках України: Постанова НБУ № 361 від 02.08.2004. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0361500-04#Text>
3. Положення про застосування Національним банком України стандартних інструментів регулювання ліквідності банківської системи: постанова Національного банку від 17 вересня 2015 року № 615. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v0615500-15>
4. Про банки і банківську діяльність: Закон України № 2121-III від 07.12.00 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>
5. Про Національний банк України : закон України від 20.05.1999 р. № 679-XIV. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?page=3&nreg=679-14>.